

Aan de Koning

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Registratienummer
2233794

Datum 3 april 2018
Onderwerp Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Burgerlijk Wetboek BES houdende de omzetting van aandelen aan toonder in aandelen op naam ten behoeve van de vaststelling van de identiteit van houders van deze aandelen (Wet omzetting aandelen aan toonder)

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 15 december 2017 nr. 2017002185 machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 15 februari 2018, nr. W16.17.0391/II, bied ik U hierbij aan.

Overeenkomstig het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is in de toelichting nader aandacht besteed aan de (mogelijke) omvang van het gebruik van aandelen aan toonder. De omvang van het gebruik van aandelen aan toonder in Nederland is nader onderzocht. Daarvoor is door de Belastingdienst door middel van zoektermen gezocht in alle aktes van naamloze vennootschappen (statutenwijziging, oprichting en inbreng) die vanaf 1 januari 2017 tot 15 november 2017 zijn gepasseerd door notarissen in Nederland. Dit waren in totaal 258 aktes. In deze aktes is vervolgens nader gezocht of er nog sprake was van een mogelijkheid om papieren aandelen aan toonder uit te geven. Vijf naamloze vennootschappen bleken nog over de mogelijkheid te beschikken om aandelen aan toonder uit te geven. In 37 gevallen hebben naamloze vennootschappen de mogelijkheid om certificaten aan toonder uit te geven. Geëxtrapoleerd naar het huidige aantal naamloze vennootschappen betekent dit dat rond de 75 vennootschappen mogelijk aandelen aan toonder hebben. Rond de 600 naamloze vennootschappen hebben certificaten aan toonder, waarvan een deel eveneens aandelen aan toonder heeft.

Overeenkomstig het advies is in de toelichting aandacht besteed aan de maatregelen die de omringende landen van de BES hebben genomen om te komen tot identificatie van houders van aandelen aan toonder. Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn zelfstandig lid van het Global Forum en de Caribische FATF (hierna: CFATF).¹ Ook ten aanzien van deze landen hebben het Global Forum en de CFATF aanbevolen toonderaandelen af te schaffen of de houders te

---

¹ De CFATF is een van de negen zogeheten 'FATF Style Regional Bodies'. Dit een regionale 'zusterorganisatie' van de FATF. Zie <https://www.cfatf-gafic.org/>

identificeren. Aruba heeft haar wetgeving op 1 februari 2012 aangepast zodat daar sinds die datum geen nieuwe toonderaandelen meer kunnen worden uitgegeven. Voor bestaande toonderaandelen gold een wettelijke verplichting voor de houder om zich voor 1 februari 2015 te registreren. Curaçao kreeg in 2015 de aanbeveling van het *Global Forum* om het toezicht op dematerialisatie van toonderaandelen aan te scherpen en heeft hier inmiddels opvolging aan gegeven door houders van toonderaandelen te laten identificeren. Sint Maarten heeft in 2015 eveneens maatregelen in gang gezet om aandelen aan toonder te dematerialiseren. Ten slotte kunnen ook op de Kaaiman eilanden sinds 1 mei 2016 geen aandelen aan toonder meer worden uitgegeven. De Kaaiman Eilanden hebben daarmee opvolging gegeven aan eerdere aanbevelingen van het Global Forum en de CFATF. De Kaaiman Eilanden hanteerden een termijn van minder dan één jaar voor de verplichte omzetting van aandelen aan toonder in aandelen op naam.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
3 april 2018

Registratienummer
2233794

Overeenkomstig het advies van de Afdeling is nader toegelicht waarom de beperking van de aan het aandeel verbonden rechten in de periode tussen het verval van de aandelen en het verval van de aanspraak op een vervangend aandeel eveneens in overeenstemming is met Artikel 1, Eerst Protocol, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en Artikel 17 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. Strikt genomen is geen sprake van verlies van rechten, maar van opschorting van rechten verbonden aan een aandeel. Dit is slechts anders voor de opschorting van stemrecht. Het gaat daarom niet zozeer over de ontneming van eigendom, maar over de regulering daarvan. Ook de regulering van eigendom is onderworpen aan artikel 1, Eerste Protocol.² Daarmee geldt dat dit slechts onder strikte voorwaarden kan plaatsvinden. De opschorting van rechten is voorzienbaar doordat de ingangsdatum van de opschorting van rechten in dit wetsvoorstel is aangekondigd. De aandeelhouder heeft de mogelijkheid de gevolgen van de opschorting van zijn rechten zoveel mogelijk te beperken door zijn aandelenbewijs direct na omzetting van de statuten bij de vennootschap in te leveren en zich te laten registreren als aandeelhouder. Ook wanneer hij zijn stukken op een later moment inlevert, kan hij de beperking van zijn rechten grotendeels ongedaan maken. Dit is slechts anders voor het stemrecht, dat vanwege zijn aard zal vervallen. De opschorting van rechten is minder verstrekkend dan het verval van een recht op een vervangend aandeel. Daarom is het proportioneel dat het voorstel op dit punt voorziet in een korte overgangperiode van een jaar vanaf inwerkingtreding van de wet. Deze regeling is in overeenstemming met de bestaande bepaling uit artikel 2:82 lid 4 BW. Dit lid bevat thans al een regeling waarbij de naamloze vennootschap vrijwillig tot omzetting van aandelen aan toonder in aandelen op naam kan overgaan.

Overeenkomstig het advies van de Afdeling is in de toelichting ingegaan op alle vermogensrechtelijke gevolgen van de regeling in artikel 2:82, lid 8, BW. Daarin is opgenomen dat wanneer de vennootschap door verkrijging van omgewisselde toonderaandelen waarvoor zich geen aandeelhouders melden alle aandelen verkrijgt, er een aandeel overgaat op de gemeenschappelijke bestuurders. De Afdeling advisering van de Raad van State vroeg of de afzonderlijke bestuurders ook in privé een aanspraak hebben op het gezamenlijk te houden aandeel. Ook vroeg de Afdeling of de aandelen en de bedoelde rechten vatbaar zijn voor beslag en of die in voorkomende gevallen tot een failliete boedel kunnen gaan behoren indien één van de bestuurders failliet wordt verklaard (of ingeval

² EHRM, 9 oktober 2008, nr. 38238/04 (Forminster Enterprises Limited v. Czech Republic)

van surséance van betaling). Daarnaast vroeg de Afdeling van welke waarde van de aandelen moet worden uitgegaan; nominaal of intrinsiek. De waarde van het aandeel is de intrinsieke waarde van het aandeel op het moment van verkrijging. Het aandeel is gemeenschappelijk eigendom van de bestuurders; ieder voor een gelijk deel (artikel 3:166 BW). Er is sprake van een algemene gemeenschap. Bestuurders kunnen onderling een beheersregeling afspreken met bijzondere afspraken over het genot, gebruik en beheer. De verkrijging van het gezamenlijk aandeel vanuit de hoedanigheid van bestuurder zorgt ervoor dat een bestuurder niet zonder instemming van de andere bestuurders over zijn deel kan beschikken (Kamerstukken II, 1970-1971, 3770, nr. 5, p. 206-207). Het ligt voor de hand dat de vennootschap vastlegt of de bestuurders onderling vastleggen hoe met de situatie moet worden omgegaan dat een bestuurder bijvoorbeeld vertrekt of overlijdt. In dat soort gevallen kan worden bepaald dat het aandeel in het gemeenschappelijke aandeel van de defungerende bestuurder moet worden aangeboden aan de opvolgende of achterblijvende bestuurders. Dit voorkomt enerzijds dat een derde (die geen band heeft met de vennootschap) toetreedt tot de gemeenschap en anderzijds dat een aftredende bestuurder (of diens erfgenamen) niet met zijn deel van het gezamenlijk te houden aandeel blijft zitten. Datzelfde geldt voor het bijzondere geval dat een derde beslag legt op het aandeel in de gemeenschap vanwege de schulden van een individuele bestuurder of dat die bestuurder zelfs failliet gaat. Ook dan is het wenselijk dat het aandeel in de gemeenschap wordt aangeboden aan de zittende bestuurders.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
3 april 2018

Registratienummer
2233794

Hoewel schuldeisers het aandeel van de bestuurder in de gemeenschap kunnen uitwinnen (artikel 3:175 lid 3 BW), geeft de Parlementaire Geschiedenis van boek 3 BW aan dat de overige bestuurders ter gelegenheid van de executie zelf een bod op het uit te winnen aandeel kunnen doen (Kamerstukken II, 1970-1971, 3770, nr. 5, p. 207-208). Daarmee kan worden voorkomen dat een deelgenoot toetreedt tot de gemeenschap, die geen hoedanigheid van bestuurder heeft. Overigens merk ik op dat mijn verwachting is dat een van de laatstgenoemde situaties zich in de praktijk niet of hoogst zelden zal voordoen. Er zijn slechts enkele vennootschappen die nog over papieren aandelen aan toonder beschikken. Een dergelijke situatie kan vervolgens alleen ontstaan wanneer er uitsluitend papieren aandelen aan toonder zijn en geen enkele aandeelhouder zich meldt voor omwisseling van zijn stukken. Slechts in dat geval wordt de vennootschap eigenaar van alle aandelen en zou een aandeel op de gemeenschappelijke bestuurders overgaan.

De redactionele opmerkingen van de Raad zijn eveneens overgenomen.

Ik moge U verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker